

המבט הפנימי

מאורעות הזמן מבעל בלבי משכן אבנה

מלחמה - אתחלתא דגאולה (תגילה ז"ב)

מִלְחָמָה – שָׁלוֹם – בֵּית מִקְדָּשׁ

כתיב (מלכים א ה, טו - יט) וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל־חִירָם לֵאמֹר: אֲתָה יָדַעְתָּ אֶת־דָּוִד אָבִי כִּי לֹא יָכַל לִבְנוֹת בַּיִת לַשֵּׁם ה' אֱלֹהֵי מִפְּנֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר סָבְבוּ עַד תַּת־הָ אִתָּם תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵי: וְעַתָּה הִנֵּי ה' אֱלֹהֵי לִי מִסְכִּיב אֵין שָׁטָן וְאֵין פֶּגַע רָע: וְהִנְנִי אֹמֵר לִבְנוֹת בַּיִת לַשֵּׁם ה' אֱלֹהֵי כְּאֲשֶׁר דָּבַר ה' אֶל־דָּוִד אָבִי לֵאמֹר בְּנֵךְ אֲשֶׁר אֲתָן תַּחְתֶּיךָ עַל־כִּסְאֶךָ הוּא־יִבְנֶה הַבַּיִת לַשֵּׁם:

מהות בית המקדש - שלום

בחיצוניות ניתן להבין שהטעם שלא בנה דוד המלך את בית המקדש הוא; מפני המלחמה אשר סבבה. כלומר, מפני טרדתו במלחמה. אולם מפני המלחמה הוא גם טעם פנימי; כי המלחמה סותרת למהותו של בית המקדש - שפנימיותו מהות של שלום. וכן עולה מדברי יחזקאל הנביא (לז, כה - כו) וְדוֹד עֲבָדֵי נְשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם: וְכִרְתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם וְגו', וְנָתַתִּי אֶת־מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם: דִּיּיקָא אִמַר תַּחִּילָה "וְכִרְתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם", וְרַק אַחֲכָ "וְנָתַתִּי אֶת־מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם".¹

הארת השלום בבית המקדש מתפשטת ליתר מקומות

והארת השלום שבבית המקדש מתפשטת ליתר מקומות, כמ"ש בפשתי כהן (במדבר ז, א) וּז'ל, וַיְהִי בַיּוֹם כָּלוּת מֹשֶׁה לְהַקִּים אֶת־הַמִּשְׁפָּן. נסמכה פרשה זו לפרשת כהנים, לומר שבמקום שיש שלום כאילו שם בית המקדש ושכינה שורה שם, עכ"ל. ואותו הארת השלום הנמצא בבית המקדש הוא בבחינת 'סוכת שלום', כמ"ש החתם סופר (ויקרא כג, כט) וּז'ל, הַשִּׁי"ת ב"ה וּבִרוּךְ שְׁמוֹ, הוּא הַפּוֹרֵשׁ כִּנְפֵיו עַל אֶפְרוּחָיו, מֵרוֹם רֵאשׁוֹן מְקוֹם מִקְדָּשֵׁנוּ, שֶׁהוּא פְרִיסַת סוּכַת שְׁלוֹם עַל יְרוּשָׁלַיִם, עכ"ל. ולכן כאשר חרב בית המקדש, כתיב (ישעיהו לג, ז) הֵן אֲרָאֶלֶם צָעֲקוּ חֲצָה מִלְּאֲכֵי שָׁלוֹם מֵרַ יִבְכְּיוּ. דִּיּיקָא מִלְּאֲכֵי שָׁלוֹם הֵם אֵלוֹ שְׂבוּכִים עַל הַשְׁלוֹם שֶׁנִּחְסַר.²

מקום גילוי הארת השלום בבית המקדש

בכללות גילוי הארת השלום נמצא בכל בית המקדש, כמו שפירש התפא"י (תמיד פ"א, מ"ג) את דברי המשנה (שם) אמרו שלום הכל שלום, וז"ל, כל כת שאלה לחבירתה שלום, רצה לומר הכי לא חסר כלום מכלי המקדש, והשיבו כת האחרת הכל שלום ועומד על מכוננו, עכ"ל. אולם בפרטות נגלה אותו הארה במזבח, כדברי חז"ל (תוספתא מסכת בבא קמא (ליברמן) פ"ז ה"ז), מזבח מטיל שלום בין ישראל לאביהם שבשמים. ובפרט בקרבן שלמים שמקריבים עליה. אמנם בפרטות יתר על כן נגלה הארת השלום במקום המקדש, בבית קה"ק - בארון ובכרובים, כמ"ש בפשתי כהן (סוף פרשת ויקהל, גימטריאות) וּז'ל, וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל־אֶחָיו, סופי תיבות שלום, עכ"ל.

זמן בניין הבית מוגדר לדינא כזמן שלום

ועוד, עצם זמן בניין הבית גם הוא מוגדר לדינא כזמן שלום. כמ"ש הר"ח (ר"ה יח ע"ב) וּז'ל, בזמן שיש שלום כלומר כל זמן שבית המקדש קיים יהיה לששון ולשמחה, עכ"ל. ובאותו זמן אין מתעניין בתעניות, עיי"ש כל הסוגיא. וח"ו כשחרב הבית נחסר השלום, וכתב בפתח עינים (פסחים קיט ע"ב) וּז'ל, עָשׂוּ גִימְטְרִיָּה שְׁלוֹם, וְהוּא הַחֲרִיב הַמִּקְדָּשׁ הַנִּקְרָא שְׁלוֹם כְּמ"ש הַרְמַב"ן הוּבֵא ב"י א"ח סי' תק"ן, עכ"ל.

שורש הארת השלום בבית המקדש מששלום העולמים דר בתוכה

ושורש הדבר שביהמ"ק נקרא 'שלום', מפני שהקב"ה הנקרא 'שלום' דר בתוכו, כמ"ש (בראשית רבה וילנא) פִּרְשָׁה סו סִימָן ב (פרשת תולדות) (ז'כתיב (במדבר ו, כו) וַיִּשָּׂם לָךְ שְׁלוֹם, הַשּׁוֹלְמִית אוֹמֶה שְׁשֵׁלוֹם הָעוֹלָמִים דִּר בְּתוֹכָהּ, שְׁנֵאמַר (שמות כה, ח) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָם.

^א ועיין אברבנאל (מלכים א ה, שם), וז"ל ואפשר לומר גם כן כי גם במה שאמר מפני המלחמה, כוון למה שאמר לו יתברך שלא יבנה הבית איש מלחמ' כי אם שר שלום ואיש מנוחה, עכ"ל.

^ב ועיין מלבי"ם על הפסוק (ישעיהו נב, ז) "מִה־נְאוֹו עַל־הַהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מְשֻׁמֵּעַ שְׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מְשֻׁמֵּעַ יְשׁוּעָה אִמָּר לְצִיּוֹן מִלֶּךְ אֱלֹהֶיךָ". וז"ל, תחלה ישמע שְׁלוֹם מִן הָאוִיב, ואח"כ מְבַשֵּׂר טוֹב שֶׁהוּא בְּנִין הַמִּקְדָּשׁ וְצִמְיַחַת קָרָן דוֹד (שיבאר פסוק ח) ואח"כ מְשֻׁמֵּעַ יְשׁוּעָה, הוּא קִיבוּץ גְּלוֹיֹת (שיבאר פסוק ט), ואח"כ לְצִיּוֹן מִלֶּךְ אֱלֹהֶיךָ, הוּא הַתְּגָלוֹת מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הָעַמִּים (שיבאר פסוק י), עכ"ל.

^ג עיין תגיגה (ה ע"ב), עד היכן היגיע הבכי על חורבן הבית.

^ד מדרש תנחומא (נבוז' פרשת צו סימן י) וואת תורת זבח השלמים. [גדולה שלמים] שהן עושין שלום בין ישראל לאביהם שבשמים.